

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2011.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 38 % sedan 1990 och uppgår till 72 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har ökat 47 % till 14 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 18 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt, 90 %, sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korb och pastejor m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 10 % och uppgår till 16 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 21 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 12 %, från 16 till 18 kilo per person. *Äggkonsumtionen* har varit relativt oförändrad de senaste åren, men har minskat med 9 %, från 12 till 11 kilo, sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har stadigt minskat, från 18 till 12 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 62 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av lök och purjolök samt tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för färska äpplen och päron samt beredda frukter.

Konsumtionen av *färsk potatis* är 45 kilo per person år 2011. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 25 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 15 kilo per person år 2011.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 25 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 99 liter år 2011, dvs. med 66 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 19 liter (54 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2011 konsumerades 33 liter starköl, 24 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2011 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. cirka 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 26 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 110 g år 2011. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2011 konsumerades 132 g per person och dag. År 2011 bidrog fett med 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2011 till 368 g per person, vilket är en ökning med 8 %. Sedan föregående år har dock intaget av kolhydrater minskat med 7 g per person och dag. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av kött och köttvaror samt bröd och spannmålsprodukter. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med drygt 2 % mellan 2010 och 2011 till knappt 159 miljarder kronor. Försäljningen av kött har ökat med 11 % medan försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer minskat med 9 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker 12 % av hushållens totala utgifter år 2012. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker

i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2012 ökat med 28 % sedan 2000. Motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 29 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 35 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 29 %. Minskningen för starkspriten är 13 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysade varor, färdiglagad mat etc.

Med *total konsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000. Ytterligare förändringar i beräkningar och varuindelningar som genomförts under årens lopp har förklarats i form av noter i tabellerna. Även revideringar bakåt i tiden har gjorts.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser kompletterade med värden från nordiska och andra utländska tabeller. Konsumtion av vitaminpreparat och liknande ingår inte i beräkningarna.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till

mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år

2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Livsmedelskonsumtion och näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2011", Jordbruksverket, Statistikrapport 2013:04. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av

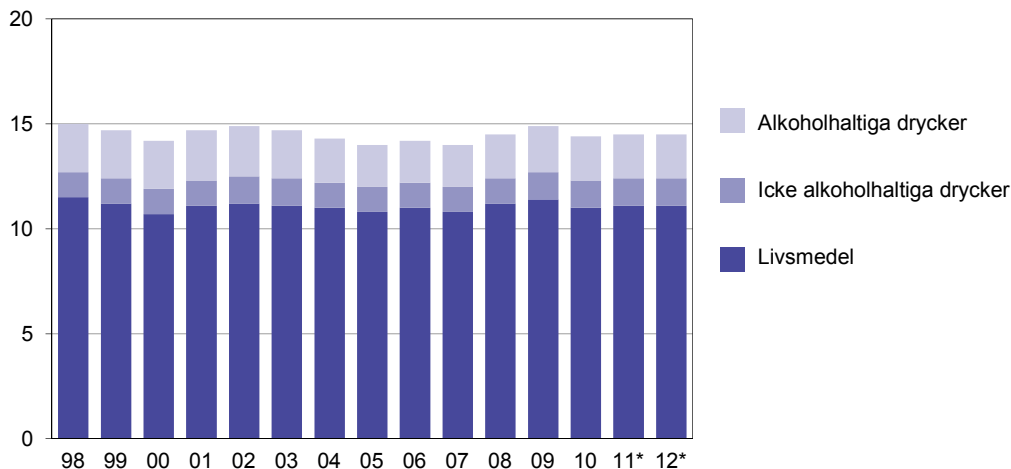
statistiken, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning presenteras i Statistiskt meddelande serie HA, senast i HA 24 SM 1201 och finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

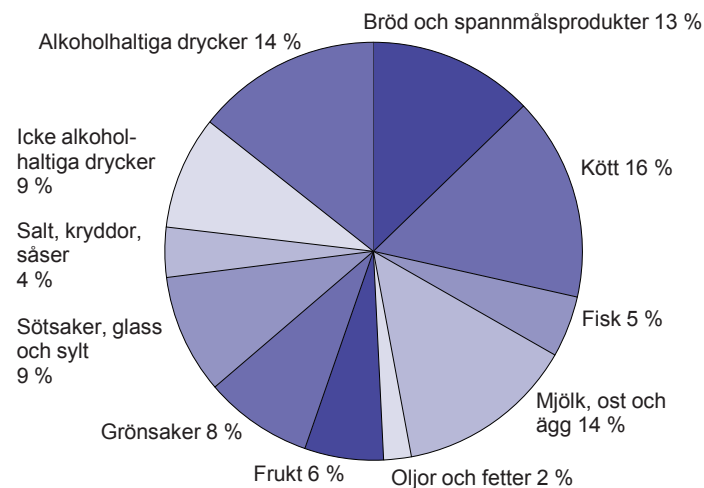
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras i de statistiska databaserna som finns tillgängliga på SCBs webbplats. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1998–2012***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2012* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2011, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,030	9,378	9,449
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	18,6	18,4
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	9,7	9,5
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,4	5,4
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,6	3,5
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,4	12,7	14,3	15,6	13,8
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,2	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,7	9,2
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	4,7	3,4
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	78,2	71,8
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,3	3,5
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	54,8	51,2
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	4,4	4,2
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	4,0	4,1
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	11,8	8,8
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,6	48,9	50,8
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3
Nötkött inkl. kalv, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	12,2	12,7
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	16,2	17,2
Färskött, färskt och fryst ³	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,2	17,0	17,3
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,9	1,9
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,2	21,7
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	5,1	4,6
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,1	16,1
Köttkonserver (exkl. köttsoopor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,4	0,4
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	10,6	10,8

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12, 13}	kg	38–43	6,5
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,8	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,6	9,6	9,1	9,3
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,2	2,0
Mjök							
<i>Mjök</i>	liter	60–68	154,8	141,2	137,7	126,4	121,9
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	1,0	0,6	0,6
Lätt- och minimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	18,5	17,5
Mellanjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	48,3	46,2
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	26,4	24,9
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	6,7	6,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,0	5,2
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	21,0	21,2
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>	liter	70–72	8,5	9,9	8,8	10,6	10,6
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,1	2,0	1,9
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,5
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	7,0	7,2
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	kg	75–78	16,3	16,5	17,6	19,0	18,2
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	13,8	12,5
Smältost, och ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,2	5,7
<i>Ägg</i> ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	9,8	10,6	10,7
Matfett							
<i>Smör och margarin</i>	kg	82–84	18,2	14,9	11,9	11,4	12,3
<i>Smör</i>	kg	82	2,2	1,3	1,5	2,3	2,5
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,6	5,9
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	3,6	3,9
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,4	2,6
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	kg	89–90	9,0	9,4	9,4	9,2	11,7
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	7,7	10,0
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,5	1,7
Färska köksväxter	kg	92–99	28,9	38,8	42	44,3	46,8
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,6	5,6
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	8,5	9,1
Blom-, vit-, röd-, bryssel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	6,4	6,3
Sallad ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	5,7	6,1
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	9,8	10,1
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,3	9,6
<i>Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter</i>	kg	101–104	16,9	17,6	19,8	21,7	22,2

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlaget anses alltför osäkert.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dess-förinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Frukter och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	20,8	21,5
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,7	2,5
Äpplen och päron, färska ^{10, 17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	13,6	14,1
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga frukter, färska ^{10, 17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	25,3	25,6
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10, 17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	3,1	3,8
Frukter och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,0	4,6
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,8	7,7
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18, 19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,1	3,8
Saft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	16,2	21,6
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10, 20}	kg	122	60,4	47,1	46,5	43,3	45,0
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,9	11,4
Bit-, strö-, farin-, flor-, o. pärlsocker	kg	129–130	13,8	10,1	7,4	6,6	6,9
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,8	7,7
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drickchoklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	3,1	3,0
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,7	0,8
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,2	15,4
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	17,7	15,0
Glass	liter	142–143	13,8	12,5	12,6	10,4	10,4
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	2,9	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	99,8	98,6
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	84,5	92,4	87,7
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	7,3	11,0
Maltdrycker	liter	151–152	41,3	30,5	23,2	18,2	18,8
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,1	3,6	3,4
Öl 2,25 – 3,5 % ²²	liter	152	28,6	23,1	18,2	14,7	15,4
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	28,9	32,5	32,5
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	19,5	23,7	24,3
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,9	2,7

17) Naturakonsument ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

Tabell 17.2**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln ²				
	Energi,	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Sum-
	MJ	tein,	g	rater,	hol-	tein,	%	rater,	hol,	ma
	g	g	g	g	g	%	%	%	%	%
2011* ²	13,7	110	132	368	15,0	13,7	35,8	45,8	3,2	98
2010 ²	13,7	112	130	375	14,8	14,0	35,0	46,0	3,0	98
2009 ²	13,6	110	129	373	15,0	13,9	34,4	47,1	3,0	98
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3**Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2011 med fördelning på olika livsmedel***Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2011*	1980	2011*	1980	2011*	1980	2011* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 785	17	23	12	14	134	163
Kött och köttvaror	1 321	1 768	23	35	23	29	5	4
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	367	6	10	3	4	1	2
Mjölk	1 129	739	17	11	11	6	25	18
Grädde och mjölkpulver	247	362	1	1	6	9	1	1
Ost	544	632	10	11	10	11	1	2
Ägg	166	148	4	3	3	3	0	0
Matfett ³	1 747	1 210	0	0	47	32	0	1
Köksväxter	205	329	2	3	1	1	9	12
Frukt och bär	692	848	1	2	1	5	36	36
Potatis och potatisprodukter	625	758	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	331	0	0	0	0	54	19
Andra livsmedel ⁴	891	1 412	3	4	8	13	32	49
Malt- och läskedrycker ⁵	259	489	0	0	0	0	11	26
Totalt livsmedel	11 993	13 177	87	109	126	132	340	364
Alkoholhaltiga drycker	326	473	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 650	87	110	126	132	342	368

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2011* med fördelning på olika livsmedel. Milligram***Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kostfibrer
Bröd och spannmålsprodukter	85	1	0,8	4,2	117	12
Kött och köttvaror	588	0	0,6	4,5	33	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	27	0	0,1	0,5	19	0
Mjök	89	0	0,1	0,1	388	0
Grädde och mjölkpulver	79	0	0,0	0	24	0
Ost	100	0	0	0,1	292	0
Ägg	60	0	0	0,4	13	0
Matfett ⁴	272	0	0	0	3	0
Köksväxter	274	62	0,1	1,2	63	4
Frukt och bär	11	43	0,1	0,9	42	4
Potatis och potatisprodukter	1	32	0,1	0,3	10	4
Socket och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	26	5	0	1,5	77	2
Malt- och läskedrycker	1	20	0	0,4	13	0
Totalt livsmedel	1 613	164	2,1	14,3	1 096	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	16	0
Totalt	1 613	164	2,1	15,1	1 111	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från betakaroten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa säser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

**Försäljning (inkl. moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2011
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr**
*Turnover (incl. VAT) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel
(by more detailed COICOP)*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2010	2011	2000	2010	2011
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	28 618	28 709	19 138	23 831	23 122
01.1.1.1	Ris	619	885	851	619	837	790
01.1.1.2	Bröd	10 997	16 269	16 510	10 997	13 380	13 066
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 383	2 362	1 186	1 774	1 692
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 843	4 592	3 188	3 887	3 547
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	4 237	4 395	3 148	3 953	4 027
01.1.2	Kött	19 862	33 955	38 120	19 862	28 070	31 161
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	14 877	18 685	8 556	11 300	13 822
01.1.2.4, 01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	14 727	14 881	8 438	12 943	13 279
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	4 351	4 545	2 868	3 827	4 060
01.1.3	Fisk	7 352	10 296	10 076	7 352	7 684	7 698
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, 01.1.3.3 frys, torkad, rökt eller saltad)	2 580	4 589	4 530	2 580	3 120	3 180
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt bered- ningar av fisk och skaldjur	4 772	5 708	5 546	4 772	4 564	4 518
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	30 724	31 737	19 839	24 664	24 527
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 903	5 811	5 135	4 533	4 273
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 850	6 068	3 727	4 806	4 774
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	16 387	17 123	9 539	13 426	13 507
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 584	2 735	1 438	1 898	1 973
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 754	4 906	3 662	4 131	4 177
01.1.5.1	Smör	468	894	1 003	468	733	794
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 969	3 011	2 685	2 536	2 467
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	891	892	509	862	916
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2010	2011	2000	2010	2011
01.1.6	Frukt	8 157	12 652	12 967	8 157	8 559	8 573
01.1.6.1–	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	10 134	10 227	7 300	6 787	6 665
01.1.6.7							
01.1.6.8	Torkad frukt	697	2 193	2 380	697	1 543	1 657
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	325	360	160	228	251
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 461	18 047	13 218	14 899	15 981
01.1.7.1–	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	11 892	11 566	8 852	8 931	9 960
01.1.7.4,							
01.1.7.7							
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	229	195	96	195	165
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	3 256	3 183	1 959	2 770	2 750
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	3 085	3 143	2 312	3 002	3 107
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	20 650	22 379	15 224	18 183	19 618
01.1.8.1	Socker	937	793	792	937	733	737
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 404	1 430	987	1 149	1 105
01.1.8.3–	Konfektyr, choklad och glass	13 299	18 453	20 156	13 299	16 300	17 776
01.1.8.6							
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	8 845	8 995	5 965	7 997	8 079
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 390	5 513	2 338	4 870	5 006
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	201	205	124	195	201
01.1.9.3–	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 255	3 277	3 503	2 932	2 872
01.1.9.4							
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 405	6 128	4 501	5 084	4 820
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 372	5 179	3 685	4 105	4 024
01.2.1.2	Te	541	697	639	541	625	474
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	336	310	275	354	322
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	13 703	12 772	8 195	12 617	11 432
01.2.2.1–	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	7 403	6 730	4 381	6 888	6 124
01.2.2.2							
01.2.2.3–	Juice och saft	3 814	6 301	6 042	3 814	5 729	5 307
01.2.2.4							
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	33 094	33 245	24 709	31 383	31 287
02.1.1	Spritdrycker	7 285	7 013	6 823	7 285	6 707	6 466
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	16 822	17 176	10 113	16 248	16 528
02.1.3	Öl	7 312	9 259	9 247	7 312	8 428	8 294
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 543</i>	<i>2 358</i>	<i>3 370</i>	<i>2 246</i>	<i>2 071</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>6 716</i>	<i>6 888</i>	<i>3 939</i>	<i>6 182</i>	<i>6 223</i>

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by pupose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2010	2011*	2012*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	192 110	198 826	205 530
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	172 322	178 370	184 432
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 783	19 313	22 439	28 788	29 659	30 612
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	35 326	36 610	37 855
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 640	11 006	11 377
Mjölk, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	30 982	32 062	33 143
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 754	4 933	5 184
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	13 767	14 186	14 637
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	18 826	19 505	20 167
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	20 600	21 443	22 183
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	8 639	8 966	9 274
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	19 788	20 456	21 098
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 649	5 905	6 123
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	14 139	14 551	14 975
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	33 212	33 556	34 455
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	7 369	7 143	7 159
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	16 255	16 626	17 144
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	9 588	9 787	10 152
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 566 476	1 620 266	1 664 261

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2010	2011*	2012*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	122,9	125,7	127,9
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	121,5	125,0	127,2
Bröd och spannmålsprodukter	0111	95,1	100,0	112,7	123,9	123,7	126,4
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	138,9	143,9	145,6
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	98,1	104,4	107,1
Mjök, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	122,2	121,7	124,0
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	113,1	114,9	119,3
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	108,4	111,4	112,3
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	113,0	123,3	125,5
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	118,2	122,5	124,7
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	135,6	139,9	142,3
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	136,8	132,0	134,7
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,0	113,5	99,1	104,5
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	147,7	148,0	148,9
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	125,7	126,5	129,1
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	90,3	87,3	87,4
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	164,4	167,6	171,5
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	115,0	116,9	120,3
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		84,7	100,0	111,7	124,1	126,8	128,7

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.